

УДК 37(092)(460)

Зайченко Н. І.

докт. пед. наук, професор, професор кафедри
соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук
Національний університет “Чернігівський колегіум” імені Т. Г. Шевченка

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ІДЕЯ МАРІЇ ЛУЕНГО

На початку ХХ століття виховим у становленні соціальної педагогіки як новітнього наукового напрямку став лекційний виступ очільниці жіночої учительської вищої школи Марії Луенго (Maria del Buen Suceso Luengo de la Figuera) (19.11.1864, Ла-Боведа-де-Торо – 1931, Малага) на зібранні Товариства наук у Малазі 1902 року на тему “Соціальна педагогіка” [1].

Від 1887 року до 1890 року Марія Луенго керувала вчительською нормальною школою у Сорії, а далі – була призначена за конкурсом на посаду викладачки праці жіночої учительської вищої школи м. Гавана [2, с. 2], [7, с. 90].

У Гавані освітянка працювала до 1899 року. Після набуття Кубою незалежності вона повернулася на Піренейський півострів і навесні 1899 року була призначена на посаду викладачки жіночої учительської вищої школи м. Малага [3, с. 154], а вже у грудні 1899 року стала очільницею цього освітнього закладу [4, с. 353].

Талант Марії Луенго розгортався не лише у викладацькій діяльності, але й у літературній творчості, у суспільно-благочинній роботі. Педагогиня працювала у складі Ради початкової освіти, Провінційної Ради опіки дітей, Ради суспільного просвітництва [6, с. 700–701].

1902 року у Малазькому Товаристві наук жінка виступала вперше. У своєму дискурсі Марія Луенго зазначала про те, що людська освіта у значенні розвинення природних можливостей та спрямованої самодіяльності індивіда існувала з давніх часів, а педагогіка як наука про освіту значно змінювалася з часом й особливо виразно ці зміни виявилися у ХІХ столітті.

На погляд освітянки, в основі будь-якої соціальної проблеми (феміністська, робітничка, пенітенціарна тощо) лежить проблема педагогічна.

Марія Луенго доводила, що “педагогіка сьогодні більше, ніж будь-яка інша наука, є вищою мірою соціальною, за сутністю демократичною та зрівнюючою наукою, що об’єднує серця всіх цивілізованих людей у піднесеному та прекрасному прагненні – прагненні досконалості єдиним можливим шляхом, освітнім” [1, с. 8].

Далі педагогиня наголошувала, що у складній і величній виховній справі всі, абсолютно всі, люди, без виключення, є діяльними співучасниками освітнього процесу, а отже, всім людям, хоча й різною мірою, необхідні педагогічні знання. “Отже, існує політична педагогіка, властива державному діячеві або урядовому чиновнику; медична, гігієнічна, пенітенціарна, материнська, народна шкільна або професійна, літературна, художня педагогіка тощо. Сукупність цих та деяких інших спеціальних визначень конституують соціальну педагогіку, науку про виховання усіх усіма”, – робила висновок Марія Луенго [1, с. 9–10].

Соціальна педагогіка вможливила би не залишатися неграмотними одинадцяти мільйонам іспанців, народній культурі прогресувати й вийти з нерухомого стану останнього півстоліття, освітнім закладам – модернізуватися.

На переконання Марії Луенго, педагогіка не може обмежуватися простором освітніх закладів, адже виховання здійснюється всіма елементами, що інтегрують суспільний організм. І домашнє вогнище, і вулиця, і майстерня, і театр, і преса, і мистецтво – усе стосується виховної сфери, хоча найпершим чином – родина й особливо мати [1, с. 14].

“До тих пір, поки наука виховувати не почне жити народним життям, суспільним життям в усіх його багатоманітних аспектах; поки кожний дім і кожний центр людської діяльності не перетворяться на освітні центри, на справжні клінічні обсерваторії; поки широкі суспільні маси не займуться педагогічними справами менше платонічним, а більше реальним чином, ми не можемо похвалитися тим, що хоча би порушили велику проблему нашої національної освіти”, – підкреслювала педагогиня [1, с. 28].

Відмічала Марія Луенго у своїй доповіді “Соціальна педагогіка” і про те, що проблема всезагального народного просвітництва загострилася в Іспанії у зв’язку з “катастрофою 1898 року” [1, с. 11].

Свої роздуми Марія Луенго продовжувала і в лекційному дискурсі “Навколо однієї ідеї” [5] 1909 року, присвяченому становищу жіноцтва в Іспанії. Зокрема, вона пояснювала, що в суспільстві мають змінитися ставлення до жіночої праці та жіночої суб’єктності, до права жінки виконувати соціальну місію та сприяти творенню загального блага.

Список літератури

1. Luengo S. *Pedagogia social. Conferencia dada en la “Sociedad de Ciencias” de Malaga*. Malaga: Tip. de El Cronista, 1902. 30 p.
2. La Gaceta. *La Epoca*. Domingo 9 de noviembre de 1890. № 13723, año XLII. P. 2.
3. Noticias. Nombramientos. *Gaceta de instruccion publica*. Madrid, 30 de mayo de 1899. № 412, año XI. P. 153–154.
4. Noticias. Primera enseñanza. *Gaceta de instruccion publica*. Madrid, 23 de diciembre de 1899. № 436, año XI. P. 352–353.
5. Luengo S. Alrededor de una idea. Conferencia dada en la Asociacion de dependientes de comercio de Malaga por la señorita Suceso Luengo. *La Escuela Moderna*. 1909, noviembre. № 219, año XIX. P. 814–834.
6. Lacalzada de Mateo M. Las mujeres en la “cuestion social” de la Restauracion: liberales y catolicas (1875–1921). *Historia Contemporanea*. 2004. № 29. P. 691–717.
7. Зайченко Н. І. Розвиток теорії і практики соціальної педагогіки в іспаномовних країнах у XX – на початку XXI століття: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Наталія Іванівна Зайченко; Ін-т вищої освіти НАПН України. Київ, 2015. 455 с.